

گزارش برگزاری دهمین همایش بین‌المللی انجمن آموزش زبان و ادبیات انگلیسی (تلسی)

دهمین همایش بین‌المللی تلسی که در فاصله ۲۵ تا ۲۸ مهرماه سال جاری در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی برگزار گردید حاصل تلاشی جمعی بود که برنامه‌ریزی آن در پایان نهمین دوره همایش در مهرماه سال گذشته آغاز گردید.

ضرورت و اهمیت برگزاری همایش دهم تلسی در دانشگاه شهید بهشتی

با توجه به دستاوردهای گردهمایی نهم که نهایتاً به تعیین اصول و خط‌مشی‌های بومی‌سازی دیدگاه‌های جهانی در آموزش زبان در کشور منجر گردید، این نیاز احساس می‌شد که چگونه می‌توان از نتایج پژوهش‌های بومی در بهبود سیاست‌گذاری‌های آموزشی و نهایتاً رشد کیفی آموزش زبان بهره‌گیری نمود. برای پاسخ دادن به این پرسش این‌گونه استدلال گردید که پرکردن فاصله بین واقعیت‌های آموزش زبان با آنچه از طریق یافته‌های پژوهشی در اختیار سیاست‌گذاران آموزشی قرار دارد بدون تدوین سندی راهبردی در این زمینه قابل دسترس نیست. لذا موضوع همایش دهم تلسی پر کردن فاصله بین پژوهش، سیاست‌گذاری‌های آموزشی و آموزش تعیین گردید تا از طریق پرداختن به آن زمینه لازم برای تدوین سند فوق فراهم شود.

اهداف برگزاری دهمین همایش تلسی

به نظر می‌رسید با موضوعیت یافتن کاهش فاصله بین پژوهش، سیاست‌گذاری‌های آموزشی و آموزش زبان انگلیسی با عنایت به تهیه سندی راهبردی به عنوان نتیجه عملی همایش راه رسیدن به اهداف ذیل در آینده هموار خواهد شد:

- بومی‌سازی تحولات جدید در آموزش زبان انگلیسی با هدف کاربردی کردن پژوهش‌های این حوزه
- جهت‌گیری پژوهشی در برخورد با معضلات آموزش زبان انگلیسی در کشور
- ارتقا سهم پژوهش‌های داخلی در حوزه آموزش زبان انگلیسی در تولید علم در کشور
- بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی پژوهشی در جهت ارتقا کیفیت آموزش زبان در سطوح عمومی، متوسطه و عالی

در مسیر رسیدن به اهداف فوق لازم بود برنامه‌ریزی علمی همایش به گونه‌ای صورت پذیرد که زمینه‌های لازم برای تدوین سند راهبردی فراهم شود. به این منظور برنامه‌ریزی علمی با در نظر گرفتن مؤلفه‌های زیر دنبال شد.

انتخاب سخنرانان کلیدی همایش از بین کسانی که زمینه تخصصی‌شان با موضوع همایش همخوانی داشته باشد. به این منظور با افراد مختلفی در داخل و خارج از کشور تماس حاصل گردید و در نهایت به اساتید ذیل دعوتنامه ارسال گردید:

دکتر حسین فرهادی: از اساتید برجسته آموزش زبان در زمینه سنجش و ارزشیابی و آموزش زبان با اهداف ویژه که به دلیل تجربیات بسیار گسترده در آموزش زبان در ایران از صاحب‌نظران در حیطه‌های فوق به شمار می‌آید. ایشان در حال حاضر در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی فعالیت دارد.

دکتر مهدی ریاضی: از اساتید برجسته دانشگاه شیراز در زمینه پژوهش و ارزشیابی که از سال ۲۰۰۹ به دانشگاه مک کواری استرالیا پیوسته و به آموزش و پژوهش در آن دانشگاه اشتغال دارد.

دکتر پاتریشیا هنری: استاد دانشگاه دیکین استرالیا متخصص در زمینه یادگیری زبان دوم و تربیت معلم زبان دوم.

دکتر زوفیا گلوبوسکی: استاد دانشگاه دیکین استرالیا متخصص در زمینه تحلیل کلام و ارتباط بین فرهنگی.

متأسفانه خانم دکتر هنری به دلیل بیماری فرزندش نتوانست در همایش حضور پیدا کند. در عین حال سخنرانی ضبط شده ایشان با عنوان “تنوع زبانی و هویت حرفه‌ای مدرس زبان انگلیسی غیربومی زبان” در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت.

علیرغم اقدام به موقع پاسخ به درخواست ویزای خانم دکتر گلوبیوفسکی به موقع واصل نشد و ایشان نیز نتوانستند در همایش حضور یابند.
جای خالی دو مهمان فوق توسط سخنرانان ویژه همایش آقایان دکتر نجومیان از دانشگاه شهید بهشتی و دکتر علوی از دانشگاه تهران پر شد.

عناوین سخنرانیهای کلیدی ارائه شده در همایش عبارتند از:

۱. دکتر فرهادی: "سنجش و ارزشیابی در عرصه سیاستگذاری، پژوهش و عمل"
۲. دکتر ریاضی: "نتایج کاربردی رویکرد استدلال محور به اعتبارسنجی آزمون در زمینه طراحی و استفاده از آزمون"
۳. دکتر نجومیان: "آموزش ادبیات به روش ساختارزدایی"
۴. دکتر علوی: "در مسیر ارائه مدلی برای ارزشیابی توانشهای مدرس زبان: سازه، نگرانیها و چالشها"

طراحی پنج سمپوزیم مرتبط با موضوع همایش

۱. سمپوزیم پژوهشهای بومی آموزش زبان: سمپوزیم فوق با عنوان "عدم تطابق بین پژوهشهای بومی و نیازهای مدرسان زبان انگلیسی" با هدایت آقای دکتر غفارثمر از دانشگاه تربیت مدرس ارائه گردید.
۲. سمپوزیم آموزش زبان عمومی و تخصصی: سمپوزیم فوق با عنوان "ضرورت تغییر در روش تدریس و مواد آموزشی آموزش زبان با اهداف آکادمیک" با هدایت آقای دکتر عطایی از دانشگاه خوارزمی ارائه گردید.
۳. سمپوزیم آموزش زبان به کودکان: سمپوزیم فوق با عنوان "سیاستگذاریهای و روشهای آموزش زبان به کودکان و نوجوانان در ایران" با هدایت خانم دکتر واعظی از دانشگاه علم و صنعت ایران ارائه گردید.
۴. سمپوزیم سیاستگذاریهای آموزش زبان خارجی در مدارس با عنوان "چشم‌انداز تولید سیاستها جامع آموزش زبان در مدارس کشور" با هدایت آقای دکتر کیانی از دانشگاه تربیت مدرس ارائه گردید.
۵. سمپوزیم برنامه‌ریزی درسی و تولید مواد آموزشی در وزارت آموزش و پرورش با عنوان "برنامه‌ریزی درسی زبان خارجی در مدارس: چگونگی همسو کردن سیاستگذاریهای آموزشی با برنامه‌ریزی درسی به منظور تقویت نوآوریهای آموزشی در عمل" با هدایت آقای دکتر عنانی سراب از دانشگاه شهید بهشتی ارائه گردید.

طراحی چهار کارگاه آموزشی که در روز اول همایش ارائه شدند.

- طراحی چهار کارگاه آموزشی که در روز اول همایش ارائه شدند.
 - کارگاه "تولید سرفصلهای دوره‌های آموزش زبان با رویکرد متوازن" با هدایت آقای دکتر مهدی ریاضی
 - کارگاه "همیاری برخط: مقدمه‌ای بر کاربرد Wikis" با هدایت خانم دکتر سیده سوسن مرندی
 - کارگاه "برنامه نرم افزاری پیاده کردن داده‌های صوتی و ابزار تحلیل آنها" با هدایت آقای دکتر مجید فتاحی پور
 - کارگاه "نظریه انتقادی و آموزش ادبیات انگلیسی" با هدایت آقای دکتر امیرعلی نجومیان
- ارائه مقالات همایش که از بین تقریباً ۷۰۰ چکیده ارسالی به همایش انتخاب شده بودند در قالب‌های ذیل:
 - سخنرانی موازی ۱۶۷
 - پوستر ۴۹

توزیع موضوعی مقالات ارائه شده در جدول زیر آمده است.

ردیف	محورهای کلی مقالات	تعداد	درصد
۱	ادبیات	۲۶	۱۴.۳۶
۲	زبان علمی و دانشگاهی	۱۱	۶.۰۷
۳	مهارت‌ها	نوشتن	۱۷
		خواندن	۶
		واژگان	۱۳
		سخن گفتن	۷
		گوش دادن	۴
		تلفظ	۱
۴	ترجمه	۸	۴.۴۱
۵	معلم زبان	۲۲	۱۲.۱۵
۶	تحلیل انتقادی گفتمان و جامعه‌شناسی زبان	۱۱	۶.۰۷
۷	تهیه و تدوین مواد و فناوری‌های آموزشی	۶	۳.۳۱
۸	رویکردها به آموزش زبان	ارتباطی	۵
		کلی	۴
		دستور محور	۷
۹	روانشناسی زبان	۱۶	۸.۸۳
۱۰	سیاستگذاری آموزش زبان	۸	۴.۴۱
۱۱	ارزیابی	۶	۳.۳۱
۱۲	سایر	گوش	۱
		معناشناسی	۱
		تقلب	۱
مجموع		۱۸۱	٪۱۰۰

برنامه‌ریزی اجرای همایش

دهمین همایش بین‌المللی تلسی در چهار روز متوالی اجرا گردید. روز اول همایش به اجرای کارگاه‌های آموزشی اختصاص یافت. روزهای دوم و سوم همایش به ارائه سخنرانی‌های کلیدی، سخنرانی‌های موازی و ارائه پوستر اختصاص داشت و در روز چهارم سمپوزیم‌های همایش ارائه شدند. با توجه به تعداد زیاد مقالات ارائه شده و همچنین اختصاص روزهای خاص به کارگاه‌های آموزشی و سمپوزیم‌ها برنامه‌ریزی اجرایی همایش چالش بزرگی بود که به همت تلاش جمعی اعضای کمیته اجرایی همایش و پشتیبانی بی‌دریغ پرسنل اجرایی دانشکده ادبیات و علوم انسانی و همچنین بخش‌های ذیربط در دانشگاه میسر گردید. در زیر به نحوه اجرا و عوامل دخیل در آن می‌پردازیم:

مکان برگزاری

جلسه افتتاحیه همایش و اولین سخنرانی کلیدی همایش در سالن همایش‌های دانشگاه برگزار گردید. کارگاه‌های آموزشی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی (اتاق کنفرانس و سایت) برگزار شد. سایر سخنرانی‌های کلیدی و کلیه سمپوزیم‌ها در تالار مولوی برگزار شدند. ارائه مقالات موازی نیز علاوه بر تالار مولوی در ۱۰ کلاس دانشکده که قبلاً به ویدیو پروژکتور و کامپیوتر مجهز شده بودند انجام شد.

تدارکات همایش

کتاب چکیده‌های همایش در ۳۶۰ صفحه به تعداد ۵۰۰ نسخه توسط چاپ و انتشارات دانشگاه به چاپ رسید. کتاب مزبور چکیده کلیه برنامه‌های همایش را همراه با برنامه تفصیلی همایش شامل می‌شود. علاوه بر کتاب چکیده‌های همایش، مجموعه مقالات انتخابی همایش به تعداد ۴۸ مقاله نیز لوح فشرده با تیراژ ۵۰۰ نسخه توسط انتشارات تکثیر گردید.

کیف همایش نیز به تعداد ۵۰۰ عدد خریداری شد. دقت در انتخاب کیف باعث شد کیف انتخاب شده با داشتن قیمتی مناسب از کیفیت قابل قبولی نیز برخوردار باشد. کتاب چکیده‌ها و لوح فشرده از جمله محتویات کیف هدیه همایش بودند. در طول چهار روز برگزاری همایش شرکت کنندگان، برای صرف ناهار مهمان همایش بودند در دو نوبت صبح و بعد از ظهر با چای، قهوه، میوه و شیرینی پذیرایی شد.

در محل برگزاری همایش تعدادی غرفه جهت ثبت نام، برقراری نمایشگاه کتاب انتشارات اکسفورد و کمبریج و همچنین نمایشگاه آثار اساتید دانشکده ادبیات و علوم انسانی برپا شد تا در روزهای همایش به ارائه خدمات بپردازند. خدمات‌رسانی به شرکت کنندگان در همایش توسط ۴۰ تن از دانشجویان دوره کارشناسی زبان و ادبیات انگلیسی که به طور داوطلبانه عهده دار این امر بودند به انجام رسید.

برنامه‌های جنبی همایش

در کنار برنامه‌های اصلی همایش دو برنامه جنبی نیز به اجرا در آمد که عبارت بودند از:

- گزارش سالیانه هیات مدیره تلسی و انتخابات هیات مدیره جدید
- جلسه سردبیران مجلات تخصصی حوزه آموزش زبان انگلیسی به منظور تبادل نظر و همفکری در خصوص چالش‌های موجود و ایجاد وحدت رویه

دستاوردهای همایش

مهم‌ترین دستاورد همایش فراهم ساختن زمینه گرد آمدن پژوهشگران، استادان، مدرسان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی حوزه آموزش زبان انگلیسی برای تبادل تجربیات و آشنایی با جهت‌گیری‌ها و چالش‌های این حوزه بود که در این زمینه کمیت و کیفیت مقالات ارائه شده و بحث‌های مطرح شده در سمپوزیم‌ها نشان دهنده توفیق همایش در این راستاست.

دستاورد مهم دیگر همایش برجسته ساختن حلقه‌های مفقوده در مدیریت دانش در حوزه آموزش زبان است که به حق در سخنرانی افتتاحیه ریاست محترم دانشگاه نیز مورد توجه قرار گرفت. در این سخنرانی بر این نکته تأکید شد که در چرخه تولید علم هم در یادگیری علم که مرحله اول چرخه محسوب می‌شود و هم در ترویج و نشر علم تولید شده به زبان نیاز داریم. دلیل عدم توفیق دو این دو مهم را باید در مدیریت دانش در این حوزه جستجو کرد. در مدیریت دانش توجه به

ورودی‌ها و فرآیند و همچنین ارزشیابی دستاوردها اهمیت دارد. به نظر می‌رسد در هر سه بخش کاستی‌های بسیاری وجود دارد. در خصوص ورودی‌ها ما نیازمند سیاستگذاری‌های مدونی هستیم که به مأموریت‌های بخشی و برنامه‌های مشخص بیانجامد. با متناسب ساختن برنامه‌ها با مخاطبان و سیاستگذاری‌ها و با استفاده از شاخص‌های ارزشیابی برنامه‌ها می‌توانیم امیدوار باشیم که در آینده آموزش زبان در کشور ما ارتقاء یابد. در همین راستا در سخنرانی معاونت محترم پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی نیز به عدم توجه به دستاوردهای پژوهشی در سیاستگذاری‌های و همچنین به فقدان نگاه علمی در اجرای برنامه اشاره شد. ضمناً فرآیند زبان آموزی به عنوان ایجاد فرصت‌های اجتماعی مورد توجه قرار گرفت و زبان بومی و زبان‌های خارجی به مثابه سرمایه مورد توجه قرار گرفت.

بررسی اجمالی مقالات ارائه شده، سخنرانی‌های کلیدی و سمپوزیم‌ها نشان می‌دهد که در هر سه حوزه داده‌های کافی برای تولید سند راهبردی آموزش زبان انگلیسی وجود دارد. به عنوان مثال همانگونه که جدول توزیع موضوعی مقالات ارائه شده نشان می‌دهد تقریباً همه جنبه‌های فرآیند آموزش زبان مورد بررسی قرار گرفته‌اند. ورودی‌های یا به تعبیری سیاستگذاری‌های زبانی موضوع اصلی بحث سمپوزیم‌ها بود و در این زمینه به آموزش زبان در برنامه درسی مدارس، آموزش زبان با اهداف آکادمیک در دوره‌های دانشگاهی و آموزش زبان به کودکان و نوجوانان در بخش خصوصی توجه ویژه‌ای مبذول گردید. ارتباط پژوهش‌های داخلی با نیازهای مدرسان زبان و استفاده از آنها در سیاستگذاری‌های آموزشی نیز در یکی از سمپوزیم‌ها مورد بحث قرار گرفت. نکته دیگری که در ارتباط با ورودی‌ها مطرح شد عدم توجه کافی به نیاز مخاطبان بود که در همه دوره‌ها هم در بخش دولتی و هم در بخش خصوصی به چشم می‌خورد. نبود سیاستگذاری‌های مدون و عدم توجه کافی به نیازهای مخاطبان به تولید برنامه‌هایی انجامیده که سمت و سوی از پیش تعیین شده و واحدی را دنبال نمی‌کنند. لذا نمی‌توان انتظار داشت که این برنامه‌ها بتوانند اهداف واقعی زبان آموزی را در راستای منافع ملی دنبال کنند.

از موضوعات مهم دیگری که می‌توانیم به آن اشاره کنیم نبود الگوی بومی ارزشیابی مدرسان زبان است که در غیابشان دسترسی به شاخص‌های ارزشیابی برنامه‌ها امکان‌پذیر نیست. در همین زمینه می‌توانیم به فقدان برنامه مشخص تربیت معلم زبان و هم چنین فقدان سازوکاری بومی در زمینه سنجش و ارزشیابی توانش زبانی که خود از شاخص‌های مهم ارزشیابی از برنامه‌های زبان آموزی به شمار می‌رود اشاره کنیم.

به طور خلاصه می‌توانیم نتیجه بگیریم که دهمین همایش بین‌المللی تلسی زمینه لازم را برای تهیه سند راهبردی آموزش زبان فراهم ساخته و انتظار می‌رود این امر در اولویت‌های دانشگاه شهید بهشتی منظور گردد. به عنوان مقدمه‌ای بر این سند در بیانیه پایانی همایش به موضوعات فوق با جزئیات بیشتری پرداخته خواهد شد.

کاستی‌های همایش

در گزارش حاضر لازم است به کاستی‌های همایش نیز اشاره کنیم تا از این تجربه در برنامه‌ریزی و اجرای همایش‌های آینده استفاده شود. یکی از مهم‌ترین کاستی‌ها کندی در سیستم اداری است که باعث می‌شود علیرغم صرف زمان و انرژی کارها به موقع انجام نشود. به عنوان مثال برای استفاده از کمک مالی هیأت محترم دولت به همایش مقدمات کار با ارسال فرم‌ها و نامه‌ها به مراجع ذیربط در اسفندماه سال گذشته فراهم شد. در پیگیری‌های به عمل آمده حتی تا دو هفته مانده به آغاز همایش کارشناس مربوطه از تأیید درخواست خبر می‌داد در حالی که در نهایت معلوم شد این درخواست در مردادماه مطرح و رد شده است. طبیعی است برنامه‌ریزی بدون اطلاع از اینکه آیا منابع مالی در موعد مقرر در دسترس خواهد بود یا خیر بسیار مشکل است. در مورد تقاضای ویزا برای میهمانان خارجی نیز همین مسئله تکرار شد به این معنی که پاسخ درخواست ویزا یک روز مانده به پرواز به دبیرخانه اعلام گردید و میهمان خارجی به دلیل نداشتن زمان کافی برای مراجعه به سفارت از مسافرت منصرف شد.

عدم هماهنگی در تحویل به موقع تالار مولوی و آماده به کار نبودن ویدیو پروژکتور به دلیل عدم حضور مسئول مربوطه باعث شد سخنرانی کلیدی روز دوم همایش که قرار بود راس ساعت ۱۳:۳۰ برگزار شود با تأخیر نیم ساعته بدون استفاده از پاورپوینت ارائه شود.

کاستی‌های فوق‌بخش بسیار کوچکی از همایش را تحت تأثیر قرار داد و عظمت و بزرگی کار انجام شده که با درایت و تلاش فوق‌العاده پرسنل زحمت‌کش و خدوم دانشگاه شهید بهشتی به انجام رسید باعث نشد کاستی‌ها بتوانند خللی در رسیدن به اهداف همایش ایجاد کنند.

در پایان لازم است از توجه ویژه ریاست محترم دانشگاه و ریاست همایش جناب آقای دکتر طهرانچی، هیأت رئیسه محترم، ریاست محترم دانشکده ادبیات و علوم انسانی جناب آقای دکتر خاتمی و معاونت محترم پژوهشی دانشکده سرکار خانم دکتر داوری و همچنین مدیر محترم گروه زبان انگلیسی جناب آقای دکتر سهیل و اعضای هیأت علمی گروه زبان انگلیسی به همایش تشکر و قدردانی به عمل آید.

محمد رضا عنانی سراب

دبیر دهمین همایش بین‌المللی تلسی